

DET POSTOMDELTE

FAGBLAD FOR FORENINGEN AF DANSKE SCENETNSTRUKTØRER

Nr. 92 - december 2020

Udgiver:

Danske Sceneinstruktører
Linnésgade 25 2. sal
1361 København K
Tlf. 33 33 08 88
www.stagedirectors.dk
email: info@stagedirectors.dk

Deadline næste nummer:
mandag 8. februar 2021

Redaktion:

Inger Birkestrøm Juul, FDS
Anna Schulin-Zeuthen, FDS
Anne Barslev, FDS
Nikoline Grinsted, FDD
Steen Madsen

Layout:

Jakob Brandt- Pedersen

Forside:

Det Kongelige Teater: "Et tysk liv"
Instruktion: Liv Helm
Foto: Camilla Winther

Teater Passepartout: "Tyren Ferdinand" - Instruktion: Jacques S. Matthiessen - Foto: Ole Høyer Hansen

Formandens klumme.....	4
 TEMA: GRÆNSEOVERSKRIDENDE ADFÆRD	
3 år	6
Introduktion til rapport om grænseoverskridende adfærd	12
Undersøgelsen	15
Etiske retningslinjer	16
Gitta Malling i samtale med Lene Skytt.....	18
Scenekunst i en Covid19-tid	24
Tyren Ferdinand.....	32
Fra Sekretariatet.....	36
Runde dage	37
Den lykkelige familie	38
Det ensomme hjerte.....	42
Og nogle billeder	46

”

Det kræver en kæmpe bevidstgørelse hos os i forhold til sproglig og fysisk adfærd, (men) hvis vi lykkes sammen, er der ingen tvivl om at vi vil opleve en stærkere og styrket Scenekunst

KÆRE MEDLEMMER

Vi lever i tider der kalder på store forandringer! Mens den anden bølge af Covid19 ruller over landet med mærkbare indskrænkninger af vores muligheder, skal vi glædes over at Teatrene i Danmark som et af de eneste steder i verden stadig får lov at spille, ikke mindst til publikums glæde! Men hvor længe? Og hvad er det for en fremtid der venter hele branchen – når hjælpepakkerne ophører, og vi sammen med resten af Danmark/erhvervslivet skal stå på egne ben.

Hvad og hvor meget overlever, hvordan og i hvilke formater kan vi lave scenekunst i fremover? Netop nu er det vigtigt at vi står sammen og bakker op om hinanden – men også husker på at kriser giver mulighed for forandring. Så hvordan kan vi styrke hinanden til at gå nye veje og skabe anderledes forestillinger, som afspejler og diskuterer vores postcorona verden?

Vores arbejdsmiljø kræver store forandringer! Det er chokerende at læse i den længe ventede krænkelserapport fra Aarhus universitet. Det er tydeligt at vi kun så toppen af isbjerget i forbindelse med #MeToo i 2017. Nu er det sort på hvidt dokumenteret at vi har store problemer med vores arbejdskultur – og det er vores allesammens ansvar at skabe den helt nødvendige forandring. En forandring der kan gøre det trygt at gå på arbejde, gøre op med forskelsbehandling og magtmisbrug både strukturelt og for den enkelte.

Det bliver en kæmpe men nødvendig opgave! Ikke mindst fordi krænkelserne er så dybt indlejret i vores arbejdsmetoder, så ubevidstheden er så stor, at vi nærmest tager dem for givet. Det kræver en kæmpe bevidstgørelse hos os i forhold til sproglig og fysisk adfærd, hvordan vi værdisætter hinanden og de konkrete arbejdsrum/processer vi som instruktører

oftest er ledere af. Hvis vi lykkes sammen, er der ingen tvivl om at vi vil opleve en stærkere og styrket Scenekunst. Der vil komme et særskilt nyhedsbrev med fokus på krænkelserapporten, bestyrelsens fokus på området indtil nu og hvordan vi konkret sammen og hver især kan arbejde på at skabe forandring. Bestyrelsen har derfor valgt Madeleine Røn Juul til foreningens Kontaktperson på krænkelserområdet, så hvis I har brug for det, så er der mulighed for at rette henvendelse direkte til hende – omkring hændelser både som krænket, krænker og medvider.

Internt i bestyrelsen er vi begyndt at arbejde med forandringer omkring hvordan foreningen er struktureret. Der har allerede fundet en optimering sted for foreningen og bestyrelsens arbejde, bl.a. med en periodevis lønnet formand – og vi ønsker at fortsætte og udvide den funktion, samtidig med at det daglige

sekretariatsarbejde bliver omstruktureret – det hele er dog stadig på tegnebrættet, så vi bliver mere konkrete til generalforsamlingen i marts. Formålet er at skabe en endnu stærkere forening med større politisk synlighed og indflydelse, også internt i scenekunstmiljøet.

Med ønsker om en samlet scenekunst med fokus på rummelighed og diversitet – trods de store udfordringer vi står overfor, sender jeg og bestyrelsen jer alle

Glædelig Jul og ikke mindst Godt Nytår!

3 Å R !

REVOLUTION er det, der skal til. Og den skal ske inde i os allesammen. Vi skal have lagt skammen, hvor den hører hjemme: hos overgriberen.

Tre år tog det - at få den rapport frem om overgreb i vores brancher - som næste skridt efter den Reading på Betty Nansen Teatret, som jeg initierede nov. -17.

Readingen kom til af nysgerrighed: mine gode venner og kolleger i Sverige skrev på Facebook om de tiltag, de havde gang i allerede oktober -17 og jeg fulgte deres opdateringer tæt. Overvejede, hvordan responsen ville være blandt danske skuespillerinder, scene- og filminstruktører, dramatikere, etc. Ville der være interesse for og mod til at fortælle om overgreb i vores branche? Ville der være nogen, der gad høre på os? Ville det blive anset som et reelt problem? Ville det kunne skade nogen af de kvinder, der gerne ville bidrage? Var der overhovedet nogen, der gerne ville være med?

#MeToo var i min bevidsthed nærmest lige startet. I et interview med DR bliver jeg spurgt om vi herhjemme har #MeToo-relaterede problemer og af det ca. 20 min. lange interview, bliver der klippet et par ganske korte bidder ud, som bliver brugt i en diskussion som Katja Holm og Viggø Bro fører med studieværten om, hvorvidt vi herhjemme har #MeToo-problemer. Det benægter de begge med meget store armbevægelser og understregninger og jeg kommer til at fremstå som en kæmpe idiot - fordi jeg er indklippet i deres samtale, uden at kunne bidrage reelt. De påstår begge to, at vi i Danmark OVERHOVEDET IKKE har problemer af #MeToo-karakter. OVERHOVEDET IKKE. Som i Slet Ikke.

INDSAMLINGEN af #MeToo vidnesbyrd starter 11.11.17 da Facebooksiden #StopStilheden går i luften og jeg og Dorte Rømer adderer

vores respektive kvindelige venner fra teater- og filmbranchen. Tilsammen når vi op på knap 500 medlemmer, 1 måned senere da vores Reading finder sted, er der 1684 medlemmer i gruppen og flere står og banker på den dag vores Reading finder sted: 10. dec. -17 på Edison Scenen.

500 vidnesbyrd fik vi ind fra alle brancher i vores fag. Jeg bearbejdede et manuskript med 100 af dem. De blev læst op af 5 kvinder, Readingen tog 1 time og 20 minutter. Og det var en meget bevægende eftermiddag. Mange fik en stor og ny oplevelse og ikke mindst ny viden om et - for os - helt nyt problemfelt. De oplevelser den enkelte må have haft om overgreb i forbindelse med jobbet, var på ingen måde noget hun var alene om. Vi er mange - rigtig, rigtig mange, der har oplevet chikane, overgreb og ikke mindst voldtægter.

Pressen var til stede i rigt mål og vores arrangement fik vældig meget omtale i medieme. Men som en kollega sagde, som det første bagefter: "Ingen kommer til at interessere sig for det her, så længe I ikke nævner navne!" Og det havde hun sikkert helt ret i. Men til gengæld havde vi heller ikke kunnet få 500 vidnesbyrd ud af kvinderne, HVIS vi havde nævnt navne. Og for mig var det uhyre vigtigt at sætte fokus på overgrebenes omfang og overgrebenes karakter og ikke komme ud i juridiske problemer, hverken for os selv, men især for den enkelte kvinde. Nu håbede vi, at opmærksomheden på feltet ville bringe mediers og forskeres nysgerrighed ind til substansen: HVOR foregår historierne, HVEM bliver udsat for disse overgreb, HVORNÅR sker det? HVEM er det, der begår overgreb, HVAD er det de gør? Og HVORFOR gør de det? Hvorfor er der ikke nogen medier, der er gået videre med den kundskab vi fik? Hvorfor er der ikke

nogen af vores teaterorganisationer, der har haft interesse i at undersøge materialet vi samlede ind i forbindelse med Readingen? Vi ved jo, at ofte sker disse overgreb med andre mænds blikke for øje, at mænd ikke altid er klar over at de chikanerer og at de gør det for at få bekræftelse af andre mænd. Vi fandt også ud af, at humor ofte blev brugt som en ekstremt legitimerende forsvarsstrategi: 'Hold da op - det var jo bare for sjov!' Men INGEN af vores arbejdsgiverinstitutioner har indtil videre været interesseret i, at gøre noget ved det. Og foreløbig er der gået tre år. 3 år!

MEN intet er der sket. Absolut intet. Der var ingen som helst reel nysgerrighed efter substans - kun nyfikenhed efter navne. Kan medier ikke behandle et emne, hvis ikke der er navne og ansigter på? Kan de ikke tale om strukturer? Eller vil de bare ikke? Eller er emnet for brandfarligt stadigvæk? Hvorfor

faciliterer de ikke samtaler og diskussioner om, hvad vi skal gøre fremover for at komme den her kultur til livs? Det er vel også pressens ansvar, at svare på det? Vil medierne have en seriøs debat om #MeToo, så skal de stille ordentlige og seriøse spørgsmål. Men det gør de ikke og det er også undersøgt af Camilla Møhring Reestorff: Syv ud af ni medieopdateringer eller omtaler af #MeToo-bevægelsen på Facebook har haft dobbelt så mange negative kommentarer og vinklinger på begrebet som positive, og en meget stor del af de MeToo-historier, som er blevet delt, var Hollywood-historier og opinionsartikler. "Vi ved, at der især bliver klikket på sladderhistorier, og mange af de historier, som har været produceret om emnet, har været sladderstof fra Hollywood. Så den store interesse i emnet herhjemme skyldes især, at disse sladderhistorier genererer opmærksomhed og får folk til at klikke på historierne", siger Camilla Møhring Reestorff. "Det handler jo om, hvorvidt dækningen og diskussionen kun centrerer sig på sladdemiveauet, eller om den også løfter sig op og dækker de mere generelle udfordringer med seksuelle overgreb, og der har vi haft en udfordring i Danmark", siger Camilla Møhring

Reestorff. Jamen, det har hun jo fuldkommen ret i.

Camilla Møhring Reestorff er nu kommet med sin rapport: "Grænseoverskridende adfærd. Diskrimination, chikane, uønsket sexuel opmærksomhed, vold og magtmisbrug i film-, tv- og scenekunstbranchen". Ganske nøjagtigt 3 år efter #StopStilheden blev skabt - og der skal ikke herske nogen som helst tvivl om, at jeg er uhyre taknemmelig over dens eksistens. Det er meget, meget vigtigt, at vi får forskere til, med deres arbejde, at undersøge og lave evidens for vores andres arbejde, der mest baserer sig på intuition og fornemmelser. Men rapporten viser tydeligt, at vi havde ret i vores fornemmelser i -17. Der ER problemer med grænseoverskridende adfærd i alle vores brancher. Og der er en bekymring for ikke blot at tale om egne oplevelser, men også for, at dette kan sætte en i forvejen presset branche i et dårligt lys. I rapporten kommer det bl. a. frem, at hver anden kvinde og hver fjerde mand er blevet udsat for uønsket sexuel opmærksomhed i forbindelse med deres arbejde. Det må være tal ingen anden branche kan overgå? En af de

vigtige elementer rapporten viser er, at den grænseoverskridende adfærd hyppigst finder sted 'synligt for andre' - altså mens andre er til stede. Kvinder er dobbelt så udsatte som mænd for grænseoverskridende adfærd på deres uddannelse og den grænseoverskridende person er oftest en mand. Ledere og ældre, mere erfarne kolleger fører her. Ikke spor overraskende, det viste arbejdet med vores Reading også. Det har vi vidst i 3 år.

Forskere, der også har arbejdet med #MeToo her i landet er Tina Askanius fra Malmø og Jannie Møller Hartley fra RUC, som både sidste år og i år offentliggjorde deres forskning omkring mediedækningen af #MeToo i henholdsvis Danmark og Sverige. Og de kom frem til, at #MeToo i Sverige er blevet dækket som et politisk emne og nyhedsstof, hvor svenske politikere blev bedt om at komme med løsningsforslag, mens #MeToo i Danmark mest er blevet dækket som sladderhistorier eller opinionsstof på debatsiderne. Anette Borchorst fra Ålborg Universitet og Henriette Laursen fra Kvinfol er to andre kvinder med stort og indgående kendskab til spørgsmål og forskning i #MeToo. Og Samtykkeloven, der er

på trapperne, bliver vigtig for en forandring og vil kunne tvinge mænd til et vigtigt, nyt pejlemærke. Ligesom forbuddet mod sexkøb kommer til at påvirke vores adfærd. Og så skal vi have opkvalificeret den seksualundervisning, der foregår i de danske skoler. Der er tiltag på vej og jeg tror på, at der kommer forandringer, men kors, hvor tager det lang tid.

Manuskriptet til vores Reading er blevet brugt i flere forskellige sammenhænge. Vi har læst uddrag på RUC til et #MeToo-seminar, på Cph:Dox, på Husets Teater 8. marts -18, etc. Og hver gang sker det samme: publikum tror det er løgn! Eller de gribes af historienes omfang og forskellighed og ser nu pludselig egne oplevelser med krænkelser meget skarpere eller tydeligt for første gang. Sammen med manuskriptet fik pressen udleveret et Opråb fra mig. Jeg foreslog det til fælles underskriftindsamling i vores Facebook-gruppe, men flere oplevede det som 'for hårdt!' Hvad der var for hårdt, fik jeg aldrig svar på. Og det forekommer mig stadig helt uforståeligt, at mange af de 1684 kvinder i gruppen ikke kunne gå ind for følgende:

'Vi håber, at alle scenekunstens udøvere og institutioner i fremtiden vil medvirke til at stoppe denne krænkerkultur ved at:

1. Udarbejde 'code of conducts' på alle vores arbejdspladser.
2. Inddrage ekspertviden om, hvordan man forebygger, forhindrer og håndterer sexchikane.
3. Identificere værktøjer, som kan bruges af arbejdsgivere og af dem, der oplever at blive krænket (herunder: hvad gør jeg, hvis jeg oplever sexchikane, som ikke er af en karakter, der kræver politianmeldelse/inddragelse af arbejdstilsynet).
4. Undlade at ansætte, beskytte og tjene penge på de mænd, der overgriber.
5. Indføre nultolerance overfor seksuelle overgreb.
6. Stille de ansvarlige til ansvar for deres handlinger og lade retsvæsenet gøre deres arbejde, når der er grund til det.

7. Lægge skammen, der hvor den hører hjemme - hos overgriberen og dem, der beskytter ham.

Vi ønsker, at mænd, som udsætter kvinder for sexuel vold og overgreb bliver stoppet, og at mænd, som lader det ske, vågner op og udviser solidaritet med kvinder, der bliver krænket.'

Disse 7 punkter blev af nogle kvinder anset for at være 'for hårde!!! På mit spørgsmål om, hvad der var for hårdt ved dem, fik jeg ikke noget svar. Jeg mener stadig, nu tre år senere, at hvert eneste punkt, ville være til stor hjælp, HVIS vi vil udrydde sexchikane og overgreb. Men VIL vi det? Og HVIS vi virkelig vil det, hvad skal der så til?

REVOLUTION er det, der skal til. Og den skal ske inde i os allesammen. Vi skal have lagt skammen, hvor den hører hjemme: hos overgriberen. Vi skal til at fortælle historier på vores scener, der handler om kvinder, hvor de ikke blot er bificurer, men der skal være rigtig plads til rigtige kvinder i hele vores branche, så historierne også handler om os. Vi skal se at komme forbi de ekstreme kropsidealer,

hvor kun de unge og meget slanke tæller og fortælles om, vi skal tage aldersdiskrimination helt alvorligt, så der også fortælles historier om ældre kvinder på samme niveau som ældre mænd. Det kan ikke være rigtigt, at vi skal være bange for overgreb og black-listning, mangle lyst til vores arbejde og fag, have problemer med at føle os tilpas og trykke på arbejdspladserne, have problemer med vores psykiske og fysiske velbefindende og have problemer med vores kroppe og seksualitet. Kan det være rigtigt? Og det kan heller ikke være rigtigt, at så mange kvinder i vores branche i højere grad end andre brancher oplever uønsket sexuel opmærksomhed. 60% af sangere, instruktører og undervisere har været ude for uønsket sexuel opmærksomhed, siger rapporten! Det er slet, slet ikke i orden. Men når fortællingen er, at dette er normalt i 'en hård branche' og at 'kvinder skal kunne slå fra sig', så normaliseres den grænseoverskridende adfærd. Som kvinde ved man, at man må ofre alt for kunsten. Og den grænseoverskridende adfærd normaliseres og cirkulerer i særlige vidensbaner, hvor den legitimeres med henvisning til 'Kunsten'. Og som kvinde holder vi os tilbage for at handle

på den grænseoverskridende adfærd, for vi vil jo så nødig ødelægge 'Kunsten'! Men sexismen kan øde vores demokrati op og forhindre os kvinder i at udføre vores arbejde ordentligt.

StopStilheden er den Facebookgruppe vi skabte til vores Reading. Den eksisterer endnu og her samler jeg artikler m.m. med relevans for #MeToo. Jeg bruger den selv til at samle artikler om, hvad sexuel chikane er, om at stereotyper forhindrer forandring, om chefer, der tror, at når de blot har sagt: 'Min dør står altid åben', så behøver de ikke gøre mere, om forebyggelse af overgreb, om at vi skal gå fra tydelighed i medarbejderhåndbogen til kulturel forandring, om at stereotyper om køn forhindrer forandring, om at det er dyrt med dårligt psykisk arbejdsmiljø, om at vi overhovedet ingen regler har for sexchikane - og at vi heller ikke kigger til andre lande og SLET ikke til hverken Norge eller Sverige, om at vores fagretlige system er elendigt til at tage sig af sagerne og fortrolighedsklausulerne gør at vi ikke får noget at vide og derfor lærer vi heller ikke noget om og af sagerne. Institut for Menneskerettigheder er på trappe med en række anbefalinger, som kan

være interessante for vores felt. De mener, at arbejdsgiver altid skal forebygge sexuel chikane og de skal kunne dømmes, hvis ikke de sørger for at det sker. Samt at APV'erne skal rettes til, så de også omfatter sexchikane og overgreb. Ligeledes vil instituttet anbefale, at det på enhver arbejdsplads fremgår helt tydeligt, hvor man skal henvende sig, HVIS man bliver udsat for chikane eller overgreb (og vores vidnesbyrd indikerer, at det ikke skal være hos chefen, da han ofte er den overgribende person!), at der etableres telefonlinier og whistleblowerordninger og tydelige handle- og forebyggelsesplaner. Dette arbejde kunne udføres af institutionen Dansk Teater og Københavns Teatersamarbejde i fællesskab, så der kommer ensartede forhold i hele det danske teaterlandskab. Men foreløbig er det ikke mit indtryk, at de overhovedet interesserer sig for vores problemer på dette område?

EUs ligebehandlingsdirektiv og menneskerettighedskonventionerne tilsiger, at staten har en forpligtelse til at sikre ligebehandling og at forhindre diskrimination. Men som kvinde i teaterbranchen har du hverken ligeløn, lige

muligheder eller oplevelsen af, at blive hørt i faglige sammenhænge. Og som kvindelig sceneinstruktør har vi nu fået rigeligt med vidnesbyrd om, at grænseoverskridende adfærd bliver brugt mod os som modmagt. Kan vi ikke godt blive enige om, at det skal være slut nu? Og hjælpes ad med at gøre noget ved det?

Vi skal ikke behøve ofre alt for kunsten.

"Der er en tendens til, at vi fokuserer på enkeltindividers oplevelser, og på den måde kommer vi til at bruge meget tid og energi på at have en mening om, hvorvidt kvindernes oplevelser er legitime, om de er sarte eller krænkelssparate. Hvis vi brugte lige så meget energi på at fokusere på, hvordan vi får ændret problemet, ville vi stå et helt andet sted. Det handler ikke om mig, og hvad jeg har oplevet. Det handler om en kultur, vi skal have gjort op med."
(Sandra Yi Sencindiver).

INTRODUKTION TIL RAPPORT OM

Der er en omfattende forskningsliteratur, der studerer grænseoverskridende adfærd, men dette er den første undersøgelse, der undersøger og kortlægger grænseoverskridende adfærd i den danske film-, tv- og scenekunstbranchen.

Udbredelsen af sociale bevægelser som #Metoo, #BlackLivesMatter og #StopStilheden har medført et øget fokus på forskellige former for grænseoverskridende adfærd såsom diskrimination, chikane, seksuelle krænkelser og overgreb, vold og magtmisbrug. Det øgede fokus er tydeligt i samfundet generelt og ikke mindst i film-, tv- og scenekunstbranchen. I kraft af at film-, tv- og scenekunstbranchen i forvejen er synlig i mediebildet, har grænseoverskridende adfærd i netop denne branche hyppigt været i offentlighedens søgelys. At branchen er i offentlighedens søgelys betyder dog ikke nødvendigvis, at der her er flere udfordringer med grænseoverskridende adfærd end i andre brancher. Derfor har denne undersøgelse haft det som formål at skabe en grundig viden om, hvorvidt branchen har udfordringer med grænseoverskridende adfærd og i så fald hvilke udfordringer. Undersøgelsens formål er derfor:

At undersøge hvorvidt der foregår grænseoverskridende adfærd i branchen og i så fald kortlægge omfanget heraf samt hvor, hvornår og hvordan denne adfærd finder sted.

At undersøge og kortlægge forskellige former for grænseoverskridende adfærd og hvordan dette påvirker branchens medlemmer på tværs af køn, alder, etnicitet og seksualitet samt jobtype og ansættelsesform.

At undersøge hvordan grænseoverskridende adfærd opleves af aktører i branchen, og hvordan grænseoverskridende adfærd påvirker deres liv og karriere.

At inddrage undersøgelsens respondenter – arbejdsgiveres såvel som medarbejderes – erfaringer med håndtering af grænseoverskridende adfærd og deres forslag i udarbejdelsen af forslag til branchens videre arbejde.

GRÆNSEOVERSKRIDENDE ADFÆRD

Undersøgelsen er baseret på 1485 skuespillere, instruktører, producenter, ledere, sangere, musicalperformere, dansere, koreografer, undervisere og elevers besvarelser af en kvantitativ spørgeskemaundersøgelse samt 40 kvalitative interviews. Undersøgelsen viser, at der på tværs af jobtype, ansættelsesform, køn, seksualitet, alder, krop og etnicitet er en række udfordringer, der netop omhandler diskrimination, chikane, seksuelle krænkelser og overgreb, vold og magtmisbrug. Disse udfordringer vil blive kortlagt og undersøgt i denne rapport.

Der er en omfattende forskningslitteratur, der studerer grænseoverskridende adfærd, men dette er den første undersøgelse, der undersøger og kortlægger grænseoverskridende adfærd i den danske film-, tv- og scenekunstbranchen. Idet ønske diskrimination, chikane, uønsket seksuel opmærksomhed, fysisk og

psykisk vold og magtmisbrug. Intentionen med undersøgelsen er at forstå, hvordan grænseoverskridende adfærd opleves af personer i branchen. Dermed defineres grænseoverskridende adfærd såvel som diskrimination og chikane, uønsket seksuel adfærd, fysisk og psykisk vold og magtmisbrug på baggrund af respondenternes besvarelser. Det indebærer, at definitioner af forskellige former for grænseoverskridende adfærd først fremgår i forbindelse med kortlægningen og analysen af respondenternes besvarelser, idet hensigten netop er, at det er respondenternes besvarelser, der skal danne grundlag for forståelsen af grænseoverskridende adfærd. Grænseoverskridende adfærd kan – hvad enten den viser sig som diskrimination, seksuelle overgreb eller magtmisbrug – kan både manifestere sig som enkelttilfælde eller længerevarende og systematiske overgreb eller krænkelser, af underordnede, kollegaer

eller overordnede. Endvidere kan den grænseoverskridende adfærd forårsage store sociale, psykologiske, fysiske og psykosomatiske udfordringer for den enkelte (Einarsen et al. 2020). Det er således afgørende at forstå, om og i så fald hvor, hvordan og hvorfor grænseoverskridende adfærd finder sted, fordi grænseoverskridende adfærd hænger sammen med det psykiske arbejdsmiljø og kan øge risikoen for fysiske og psykiske helbredsproblemer som eksempelvis hjertekar lidelser, depression, angst og posttraumatisk belastningsreaktion, samt føre til øget sygefravær, arbejdsophør, dårligt samarbejde og ringe kvalitet i opgaveløsningen (Arbejdstilsynet: Uden årstal). Når grænseoverskridende adfærd finder sted, er det altså ikke blot den enkelte, der berøres, men potentielt også venner, familie, arbejdsmiljøet og dermed potentielt også samarbejdet om og kvaliteten af film-, tv- og teaterproduktionerne. Derfor er

grænseoverskridende adfærd også et fælles ansvar.

At grænseoverskridende adfærd er et fælles ansvar viser sig også i de rettigheder og pligter, der er forbundet hermed. Forbuddet mod diskrimination på baggrund af køn, seksualitet og etnicitet fremgår eksempelvis af menneskerettighedskonventionerne og af EU's ligestillingsdirektiv. Det betyder, at staten har en forpligtelse til at sikre ligestilling og forhindre diskrimination (Oxlund 2019). Hvis enkelte individer og grupper i en branche oplever grænseoverskridende adfærd, er det altså ikke blot et problem for dem der måtte blive udsat for den grænseoverskridende adfærd, men også for deres arbejdsgivere, branchen og samfundet generelt.

I denne rapport vil undersøgelsen resultater blive fremlagt. De dokumenterer, at der

er problemer med grænseoverskridende adfærd i film-, tv-, og scenekunstbranchen. Men undersøgelsen viser også, at der er en stor kærlighed til og et ønske om at beskytte branchen. I både spørgeskema og interviews blev der således udtrykt bekymring ikke blot for at tale om egne oplevelser med grænseoverskridende adfærd, men også for at dette kunne sætte en i forvejen presset branche i et dårligt lys. En respondent beskriver eksempelvis:

“Jeg kan mærke at jeg får lyst til at tale vores branche, fag og kollegaer op. Fordi vi og branchen også er sårbare. Det der med at vaske det beskidte undertøj foran en forsker, der skal drage konklusioner – som vi også har lyst til at få – er svært.

Forskning er forskning og du skal have informationer og drage de konklusioner du skal, men jeg tænker over, hvordan jeg skal

præsentere tingene ordentligt og positivt. Jeg har lyst til at passe på mit fag og min branche.”

På trods af at denne respondent har oplevet grænseoverskridende adfærd udtrykkes en kærlighed til og en omsorg for branchen, faget og kollegaerne. Samtidig udtrykkes et vist ubehag ved at skulle berette om grænseoverskridende adfærd til en udefrakommende forsker. Dette kan selvfølgelig være et problem, fordi det kan bidrage til, at det fulde omfang af den grænseoverskridende adfærd ikke fanges, men det vidner også om en stor kærlighed til branchen. Denne kærlighed er afgørende, når vi fremadrettet taler om undersøgelsens resultater. Målet er nemlig ikke er at udfordre branchens unikke placering i dansk – og globalt – kulturliv, men tværtimod at skabe et solidt fundament for en samtale, der netop kan styrke den branche vi alle elsker.

UNDERSØGELSEN

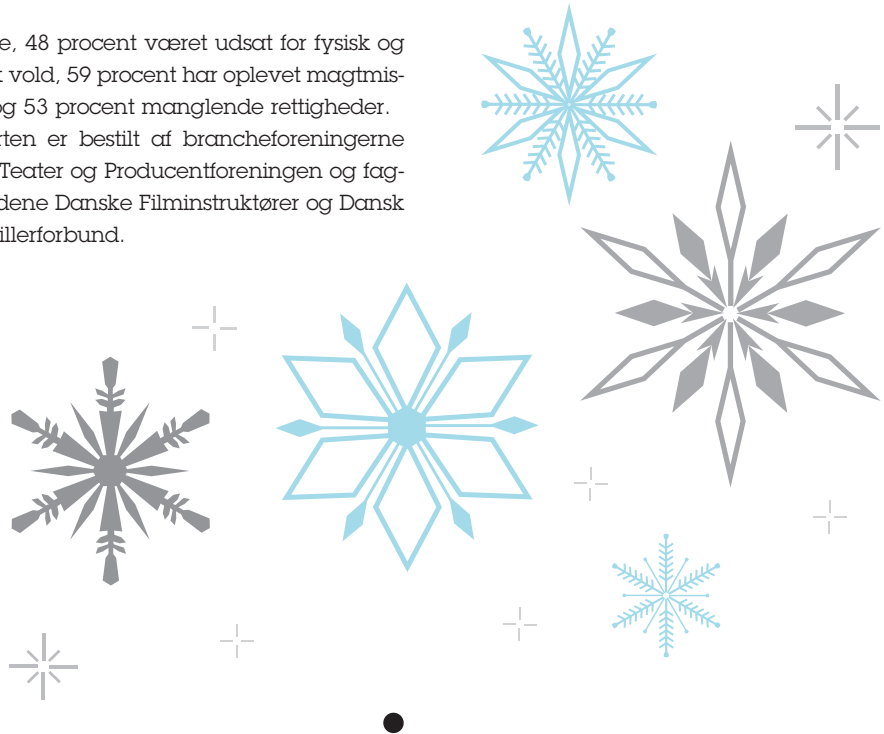
I en ny rapport fra Aarhus Universitet med titlen 'Grænseoverskridende adfærd' bliver 1.485 skuespillere, instruktører, producenter, ledere, sangere, musicalperformere, dansere, koreografer, undervisere og elever spurgt ind til grænseoverskridende adfærd på deres arbejdsplads.

Problemerne går på tværs af jobfunktion, køn, seksualitet, alder og etnicitet, men generelt oplever kvinder med minoritetsbaggrund mere grænseoverskridende adfærd end andre.

Mens hver anden kvinde og næsten hver fjerde mand svarer, at de har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed, så gælder det for hele 68 procent af kvinder med anden/andre etniciteter end dansk.

Derudover har 79 procent af kvinder med minoritetsbaggrund oplevet diskrimination og

chikane, 48 procent været udsat for fysisk og psykisk vold, 59 procent har oplevet magtmissbrug, og 53 procent manglende rettigheder. Rapporten er bestilt af brancheforeningerne Dansk Teater og Producentforeningen og fagforbundene Danske Filminstruktører og Dansk Skuespillerforbund.

ETISKE RETNINGSLINJER

TIO, DTF, Dansk Skuespillerforbund, Danske Filminstruktører, Danske Dramatikere, Danske Sceneinstruktører, FAF, Producentforeningen, Super8, 18 Frames, Danske Scenografer, Teknisk Landsforbund, Super 16, Den Danske Scenekunstscole, Det Danske Filminstitut, Den Danske Filmskole

De etiske retningslinjer er et kodeks vi som branche er enige om.

Retningslinjerne er et udgangspunkt, vi kan bruge til at udvikle konkrete arbejdsværktøjer med i det faglige arbejde i vores brancher.

UDKAST

www.filmogscenekunstinitiativet.dk

- Vi følger gældende lovgivning og tilrettelægger arbejdet, således at det er sundhedsmæssigt forsvarligt.
- Vi sigter mod etisk refleksion i arbejdet med mennesker, både i mødet med den enkelte, i den arbejdskultur vi praktiserer, og i de færdige produkter vi skaber.
- Vi anerkender menneskets værdighed og respekterer, at hensyn til mennesket går forud for produkt og proces.
- Vi accepterer ikke mobning.
- Vi accepterer ikke seksuel chikane.
- Vi har respekt for menneskets selvbestemmelse og autonomi.
- Vi tager hensyn til integritet og udviser omhu i arbejdet med menneskers sårbarhed.
- Vi ønsker, at individet og fællesskabet griber ind overfor grænseoverskridende adfærd.
- Vi deltager ikke i fysisk og psykisk tvang eller manipulation.

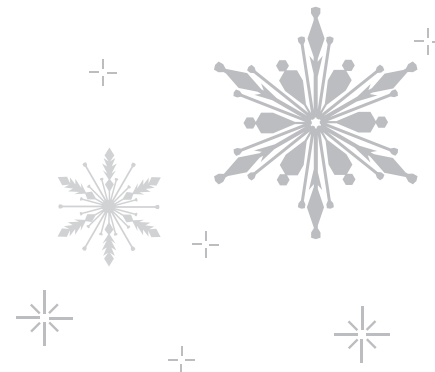
- Vi presser ikke andre til at afsløre eller ændre deres livssyn, politiske, religiøse, seksuelle eller etiske overbevisninger.
- Vi skaber arbejdsrum med plads til, og respekt for, forskellighed.
- Vi respekterer og handler, når nogle siger fra, oplever deres grænser overskredet eller på anden måde påpeger krænkende handlinger.
- Vi har øje for ikke at ramme udsatte personer og minoriteter med krænkende strukturer som fx humor, eksklusion, diskrimination og tilbageholdelse af viden.
- Vi er os vores magt og position bevidst og agerer respektfuldt overfor hinanden.

- Vi accepterer og respekterer, at der er ting, vi ikke ved, og at vi kan have privilegier, som vi ikke selv kender.
- Vi er alle aktive deltagere i at skabe og vedvarende opretholde et sundt og fordrende arbejdsmiljø for alle.

Disse etiske retningslinjer er udarbejdet af film og scenekunstinitiativet.

Film -og scenekunst Initiativet er et branchenitiativ, der opstod i kølvandet på #metoo og som er et samarbejde mellem en lang række arbejdsmarkedsorganisationer, uddannelsesinstitutioner m. fl. Initiativet arbejder for at forbedre det psykosociale arbejdsmiljø og for at stoppe overgreb, sexkrænkelser og magtmissbrug i vores arbejdsliv. De etiske retningslinjer er et af Initiativets kerne tiltag. De er udviklet på baggrund af tilbagemeldinger fra ca. 200

kollegaer, erfaringer fra andre etiske retningslinjer samt faglig og juridisk sparring. De er et fælles udgangspunkt, som vi kan referere til på tværs og som vi kan bruge som skelet i vores arbejde med konkrete værktøjer og arbejdskultur.

Gitta begyndte at arbejde mere rundt ude i landet, og oplevede at teatret her i højere grad interagerede med det omkringliggende samfundet. Det gav hende lyst til at komme på et egnsteater.

“Jeg er sådan en, der er vant til at smide idéer ud, og så er jeg heldig at have en masse fantastiske folk omkring mig til at gribe dem.” Limfjordsteatret åbnede i september 2019 et helt nyt teaterhus på Mors - ét af kun to nybyggede teatre i Danmark inden for de seneste 100 år. Drivkraften bag projektet er teaterchef Gitta Malling, som til sommer har tyve års jubilæum på teatret på Mors.

Det er en smuk efterårsdag, da jeg kører over Sallingsundbroen for at mødes med Gitta Malling og se det nye Limfjordsteater. Jeg holder ind på en stor parkeringsplads og får hurtigt øje på den nye runde teaterbygning. Morsø Gymnasium har lagt grund til det nye teaterhus, som derfor har fået folkeskole, gymnasium, handelsgymnasium, HF og VUC som nærmeste naboer. 2000 børn og unge har deres daglige gang lige uden for og i teatret.

I foyeren møder jeg Gitta, og vi bliver enige om at starte med en rundvisning.

Det er tydeligt, at gennemsigtighed og tilgængelighed er nøgleordene for den nye bygning, der er rund med transparente facader:

“Vi har prøvet at lave noget, der er åbent og indbydende, så det føles ufarligt at træde over dørtærsklen”, siger Gitta.

Udefra kan man se ind i teatret fra alle vinkler - også arbejdet på bagscenen, som sædvanligvis er gemt væk for beskueren. Inde i det runde hus er der lavet flere små øer og plateauer, hvor husets brugere og publikum kan opholde sig. De unge naboer har været med til at inspirere kunstneren Søren “Papfar” Behncke til, hvordan væggene ved de unges sal skulle dekoreres - og i det hele taget har

Gitta Malling - Foto: Lars Horn, Baghuset

dialog og inklusion været vigtigt for hele processen.

Lige fra første spadestik har teatret afholdt en stribe "Hyg og Byg"-arrangementer, hvor lokalbefolkningen blev inviteret inden for på byggepladsen. Der var indkøbt 70 gule arbejdshjelme, så borgerne kunne få guide-rundvisninger, høre om teatret og byggeri-et og få serveret en lille kunstnerisk oplevelse. Det blev et tilløbsstykke uden lige, og der måtte holdes både ekstra- og ekstra-ekstra-ar-rangementer.

Åbenhed og kontakt til nærmiljøet har altid været drivende for Gitta Malling, der blev ansat som leder af Limfjordsteateret i 2001. Tidligere, da hun arbejdede i København oplevede hun, at teaterverden havde tendens til at lukke sig om sig selv:

"Jeg oplevede at gå ud på Nørrebrogade, hvor vi ikke havde kontakt overhovedet til shawarmaen ved siden af eller tøjbutikken eller Fætter BR. Jeg savnede, at teatret betød noget for andre"

Hun begyndte at arbejde mere rundt ude i landet, og oplevede at teatret her i højere grad interagerede med det omkringliggende samfundet. Det gav hende lyst til at komme på et egnsteater.

"Den der fornemmelse af at kunne få lov til at skabe noget selv, samarbejde med andre og få noget til at ske. Scenekunsten skal være noget for nogen – for et område", fortæller hun.

At det lige blev Mors var ikke tilfældigt. Gittas mormors familie er fra Holstebro, hun har familie på egnen og et tilhørsforhold til stedet.

Men det teater, hun kom op til, var ganske vist startet af ildsjæle på Mors, men rødderne stak ikke særlig dybt. De lokale følte sig ikke knyttet til teatret - og københavnernes troede, det lå i Aalborg.

Det skulle der laves om på, og Gitta Malling startede arbejdet med at forankre teateret gennem mange lokale samarbejder - men altid med kunsten som det primære. Gitta har aldrig været bange for at tage tunge emner op, og teatret har lavet forestillinger om krig, nekrofil, overgreb på børn, døden, vrede og griskhed. Forestillingerne er altid nyskrevet dramatik og næsten altid med levende musik.

"Jeg tænker ikke: Hvad vil folk have? Teatret skal have sin berettigelse som kunstart, og bagefter kommer de ekstra led og alle samarbejderne på kryds og tværs"

I dag har teatret en udviklingsafdeling kaldet "LIMeren" drevet af Charlotte Olling Rebsdorf, hvor der søges penge til samarbejdsprojekter. Det gør at Limfjordsteatret kommer ind på uddannelserne og møder f.eks. pædagog-, sosu- og lærerstuderende og giver dem mulighed for at inddrage teatrets redskaber i deres arbejde.

Senest har teatret produceret forestillingen "Forvandling" til småbørn, som undervejs udviklede sig til at blive til områdets største håndarbejdsprojekt. Omkring 100 lokale frivillige har strikket blade, syet træstammer og filtet blomster til scenografien, og LIMeren tilbyder workshops for dagplejere og pædagoger, der bliver undervist i at skabe sanselige fortællinger for de helt små, uden at skulle læse op. Disse workshops foregår i forestillingens tekstile scenografi.

Foto: Jamal Mekdad

I 2004 blev muligheden for et nyt Limfjordsteater drøftet for første gang, og gennem 15 år arbejdede Gitta Malling målrettet på projektet. I 2010 blev byggegrunden fundet, i 2013 donerede A.P. Møller fonden de første 10 millioner og i 2017 var de 30

millioner kroner hjemme – og det første spadestik blev taget.

Byggeriet blev sendt i licitation i ni forskellige fagentrepriser. En udbudsform, der kunne tilgodese de lokale håndværkere - modsat til

en totalentreprise, der ofte går til store landsdækkende firmaer. Men den blev også valgt for at Gitta selv kunne stå i spidsen for byggeprocessens, som direktør for Limfjordsteatrets byggefond.

Hun har, sammen med sin styregruppe, haft en finger med i alt fra det store overblik til de små detaljer. Fra valg af totalrådgiver og lysstyringssystem til design af garderobekasser og indretning af vaskerum. Jeg spørger hende, om det er sigende for hende som leder: at skulle have en finger med i alting. Men Gitta vil hellere tale om et "vi" end om et "jeg":

"Fordi vi har været igennem huset og tegnet det så mange gange, opstår idéerne på mange planer, og man kan ikke altid huske, hvem der fik idéen først. Tingene opstår i alle de momenter, man er i, og derfor tror jeg

snarere, det handler om at være lydhør og kunne tage idéerne ind. Jeg ser mig selv som en drivkraft: En der driver processen og lytter til alle”

I den nye sal er der plads til 100-150 publikummer (når der ikke er corona). Limfjordsteateret er et intimteater, og målet er at skabe refleksion.

”Refleksion, nærvær, social eksistens, samhørighed. Det er meget det, teatret kan. Jeg meget optaget af at skabe refleksion i livet. Hvis du begynder at reflekterer over det, du ser, kan du komme langt. Teatret lærer os at se vores eget liv i forhold til det, der sker på scenen.”

Et halvt år efter åbningen af det nye teater kom Corona-pandemien, og det påvirkede selvfølgelig alle. Men i stedet for at give alle

fri, satte Gitta sig ned, ringede rundt til alle medarbejdere og spurgte: ”Hvad kan du gøre hjemmefra?”. På den måde blev der fundet nogle løsninger.

” Da vi så kom over på den anden side, begyndte jeg jo også at tænke: hvad kan vi få ud af det her, og nu er der sat en masse Corona-relaterede ting i gang.”

Publikum er igen begyndt at komme i huset. Der inviteres til forestillinger med færre sæder - og til gengæld flere spilletidspunkter.

”Men det er klart: jeg er mere utryk over, hvordan det kommer til at påvirke os det næste år, og i den næste sæson, som vi er ved at planlægge nu. Men jeg tror, det bliver en del af vores hverdag, og så vi må se, hvordan kan vi skabe noget nyt – nye idéer og nye aktiviteter. Vi må lave handlingsplaner

ud fra, at coronaen er her – og se hvad kan vi bruge dét til på en spændende måde.”

Da Gitta startede på teatret, var de fire fastansatte - nu er de femten. I 2009 startede TeaterTalentMors, en toårig uddannelse i skuespilteknik, i 2014 var hun med til at starte Kulturmødet Mors, i 2019 åbnede det nye teaterhus og derudover har hun som instruktør skabt et hav af forestillinger – to af dem reumertnominerede. Hvad er det næste store projekt, spørger jeg hende. Igen insisterer Gitta på, at hun ikke har skabt noget alene: ”Jeg er sådan en, der er vant til at smide idéer ud, og så er jeg heldig at have en masse fantastiske folk omkring mig til at gribe dem” Men selvfølgelig er Gitta og resten af teatret allerede i gang med deres næste store projekt. Fra 2021 overtager Limfjordsteatret egnsteateraftalen i Thisted.

Der skal fortsat være et producerende teater i Thy. Limfjordsteateret i Thy skal primært være børne- og ungdomsorienteret, mens der på Mors skal være voksentheater.

I Thy ansættes en kunstnerisk duo for to år ad gangen. De kunstneriske kræfter, som på den måde kommer til Thy, vil have en effekt på huset på Mors, og forhåbentlig vil det skabe noget fleksibilitet og nye kunstneriske muligheder.

En medarbejder stikker hovedet ind og gør Gitta opmærksom på, at hendes næste aftale venter. Vi afslutter samtalen og siger på gensyn til Kulturmødet.

På vejen ud hilser jeg på to unge piger, måske fra gymnasiet ved siden af, som er på vej ind for at tale med Gitta.

Jeg vender bilen mod Skive og videre mod Henning og Vejle. Der er slet ikke så langt til Mors.

DET NYE LIMFJORDSTEATER

- Et 1800 m2 stort, 52-kantet, moderne scenekunsthuse, i tilknytning til uddannelsesfællesskabet på Limfjordsvej.
- Huset er tegnet af Arkitekt Boris Bromann Jensen og CEBRA Arkitekter med A & I Rådgivende Ingeniører som totalrådgiver og Arkitektgruppen Limfjorden som underrådgiver.
- Huset indeholder tre sale: En stor black-box teatersal med plads til op til 150 publikummer. En mindre sal til arbejdet med egenproduktioner, workshops, børneforestillinger m.m.. En multisal/De unges sal til undervisning for Morsø Gymnasiums elever med drama på A-niveau, teatrets teaterskole og show-dancehold, talentundervisning, foreninger, yoga og Limfjordsteatrets for-tællekreds.
- Byggeriet har kostet godt 35 millioner kroner og er støttet af A. P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal, Færchfonden, Lokale og Anlægsfonden samt Morsø Kommune. Dertil er der kommet midler til facadebelysning fra Spar Nord Fonden, teknisk udstyr, inventar og udsmykning A. P. Møller Fonden, Statens Kunstfond, Den Velgørende Fond Morsø, LAG Thy-Mors samt lokale virksomheder og borgere

Et af emnerne for nærværende udgave af Det Postomdelte er scenekunst i en COVID19-tid. Jeg har her lavet nogle korte interviews med tre scenekunstnere, der på forskellig vis reflekterer over det at skabe scenekunst i en COVID19-tid. En har arbejdet under nedlukningen af samfundet med sin afgangsfeststilling som MA-studerende på Akademi for Scenekunst i Frederikstad, Norge, en anden er ansat som dramaturg på et teater i Nordjylland, der nu for anden gang er ramt af nedlukning og den tredje er en København-baseret iscenesætter/performancekunstner, der i sit seneste værk arbejder i et Covid19fleksibelt-format. De er alle tre blevet stillet de samme spørgsmål, der omhandler situationen med den aktuelle pandemi og de deraf følgende COVID19-restriktioner. Hvordan har COVID19-restriktioner virket ind på deres hverdag og på de værker, som de arbejdede på/var i gang med at udforme eller koncipere?

Kan de - om muligt - betragte COVID19-restriktioner som et kunstnerisk virkemiddel?

UR: "Jeg tror ikke, at den undersøgelse ville have været lige så interessant rent kunstnerisk, hvis restriktionerne ikke havde været der."

Linn Haldrup Lorenzen (LHL) (f. 1990) er uddannet i 2020 i performance fra Akademi for Scenekunst i Frederiksstad, Norge og har en BA i Teater- og Performance-studier, KUA.

Hvilke overvejelser har du gjort dig om COVID19-restriktioner i fm. dit seneste værk, "The Enchanted Mirror"?

LHL: "Jeg skabte "The Enchanted Mirror" under den 1. bølge af COVID19 i foråret 2020. Det var mit afsluttende projekt på Akademi for Scenekunst i Frederikstad. Fra den ene dag

Vox pop til Det Postomdelte

til den anden fik vi som studerende at vide at vi ikke længere kunne møde op på skolen og at vores afgangsværk skulle have et digitalt format.

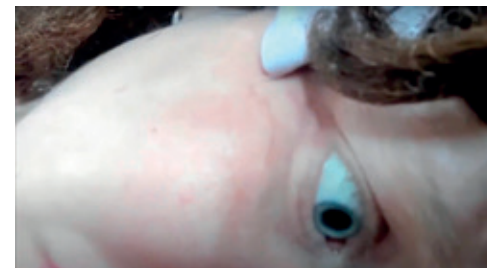
Jeg var allerede i fuld gang med mit oprindelige projekt, et stedspecifikt samarbejde med en stor porcelænsfabrik, så udsigterne til at skulle sætte noget op alene derhjemme i stuen var ikke ligefrem ophidsende! På den måde blev restriktionerne en påtvungen

samarbejdspartner, som heldigvis skulle vise sig at være andet end en sabotage af mine oprindelige visioner.

Jeg valgte at bruge platformen zoom, som stort set alle sociale samlinger rykkede til på det tidspunkt. Jeg havde alle mulige idéer om, hvilket værk det så skulle være - lige fra et performativt computerspil til 24-timers live-transmission. Men jeg måtte sande mine egne tekniske begrænsninger, så værket

Linn Haldrup Lorenzen

ikke forsvandt i et format, jeg ikke selv kunne håndtere. Jeg var meget optaget af at værket skulle fremstå som en udforskning af de vilkår, vi levede under på det tidspunkt, og ikke kun se det som en begrænsning."

Er det muligt at tale om COVID19-restriktioner som et dramaturgisk bispænd?

LHL: "Absolut. For mig betød det, at jeg kastede mig ud i et digitalt format som jeg ikke

Kan en betragte COVID19-restriktioner som et kunstnerisk virkemiddel?

tidligere har arbejdet med eller har "set mig selv" som én der gjorde. Pga. de helt åbenlyse udfordringer, f.eks. ikke at have ubegrænsede fysiske samarbejdspartnere eller et tætpakket publikum, får man faktisk muligheden foræret for at gentænke sine egne kunstneriske strategier. Man bliver helt naturligt skubbet ud af sin egen komfort zone og pga. situationens ubestemte midlertidighed, giver det en anden frihed at arbejde under. Vi ved at vi alle prøver så godt vi kan under de givne vilkår - som er de samme restriktioner for alle uanset tilgang til resurser - og derfor håber jeg også at man både oplever sit eget og andres arbejde med en nysgerrig og åben tilgang."

Kan en betragte COVID19-restriktioner som et kunstnerisk virkemiddel?

LHL: "De ændrer vores forventninger til kunst

og hvordan vi skal opleve den, hvordan end værket forholder sig aktivt til epidemien eller ej, er restriktionerne tilstede og allestedsnærværende. Pludselig er det forbundet med risici at nærme sig andre kroppe i et scenisk rum, samtidig med at vores behov for den kropslige nærhed er meget mere intens, eftersom den ikke længere er en selvfølge. Det skaber en spænding, hvorved restriktionerne helt automatisk intensiverer vores oplevelser af et scenisk rum. Da jeg lavede min 1 til 1 performance, "The Enchanted Mirror" var jeg meget optaget af de afsavn, vi lider i denne tid, og hvordan en let tilgængelig og velkendt platform som zoom, kan bruges til at udforske mulighederne i og begrænsningerne for intimitet i et ikke-fysisk møde. Bl.a. hvilke sansninger, der kan blive forstærket, når man træder ind i et digitalt rum uden ens fysiske krop, men samtidig konstant sanser igennem den, som når man drømmer.

Jeg tror ikke at den undersøgelse ville have været lige så interessant rent kunstnerisk, hvis restriktionerne ikke havde været der."

Har du erfaring med en adaptation af et scene-kunstnerisk værk i fht. COVID19-restriktioner?

LHL: "På Det Frie Felts Festival i Danmark til januar 2021 skal jeg præsentere værket "Hide and You Shall Seek" som virkelig er noget af en prøvelse at tilpasse. Her er der flere scener hvor publikum kommer tæt på mig som performer og på hinanden, og endvidere er min lysdesigner nødt til at blive i Norge pga. COVID19-restriktioner, så der er mange praktiske og kunstneriske udfordringer! Hvor meget kan jeg ændre i værket, før der er tale om et nyt værk? Bliver værket nogensinde præsenteret i sin oprindelige form igen? Men som jeg nævnte tidligere, så prøver jeg at betragte disse restriktioner som en mulighed

for at afsøge nye terræner og tage nogle chancer. Måske klæder det værket med disse ændringer, måske ikke. Tematikken for denne performance er bl.a. at udfordre de synlige og usynlige distinktioner, vi opdeler verden i, hvor jeg trækker på min erfaring fra et liv med (u)synlig kronisk sygdom. Denne tematik bliver pludselig alment vedkommende, da epidemien betyder at vi alle lever med visheden om at kunne gå fra at være rask til syg fra det ene minut til det andet. På den måde nuanceres værket af situationen og publikums personlige erfaring, samtidig bliver det usynlige synligt, da det tydeligvis ikke kun er mig, der har maske på under forestillingen, men os alle sammen!"

Forestillingen "Hide and You Shall Seek" af Linn Haldrup Lorenzen kan opleves søndag den 24. januar '21 kl. 17. 00 og kl. 21.00 på Det Frie Felts Festival i København og den 31.

januar 21 kl. 15.00 og kl. 17.00 på Det Frie Felts Festival i Aarhus. Læs mere om kunstnerens arbejde her: <https://www.linnhalo.com>
Billeder: Josefine Thornberg-Thorsøe

UR: "COVID19-restriktioner giver anledning til at udfordre vaner og gentænke teatrets form."

Ditte Bladt- Hansen (DBH) er født i 1993 og uddannet cand.mag. i dramaturgi ved Aarhus Universitet i 2019. Hun er nyansat som dramaturg på Vendsyssel Teater, der siden 5. november '20 er ramt af endnu en nedlukning som følge af de nyeste COVID19-restriktioner, der er udstukket af sundhedsmyndighederne og regeringen.

Hvilke overvejelser gør du dig – i fm. dit arbejde som dramaturg – om COVID19-restriktioner?

Ditte Blact Hansen

DBH: "COVID-19-restriktionerne, har vist sig både som den tungeste modspiller, men også som en mulighedernes medspiller. Hvad angår modspillet, så er der bare større kræfter, som man simpelthen ikke herre over, fx når hele/halve dele af kulturlivet lukkes ned pga. smittefare. Man er slået hjem på forhånd og COVID-19 sejrer. Når man er kommet over det faktum, og COVID-19 restriktionerne har bundfældet sig, er det, at man begynder at tænke i alternativer og henlede opmærksomheden på de kunstneriske muligheder, som begrænsningerne fordrer. Modstanden bliver til en medspiller, og mulighederne for at tænke med og at tænke nyt melder sig på banen. For mig at se, er der ikke andre alternativer end at gå med på præmisserne. COVID-19 restriktionerne skærper fokus på det komplet uforudsigelige og helt automatisk opstår nødvendigheden for omstilling. Det er en usikker faktor at lege med, men også

en faktor som giver anledning til at udfordre vaner, og gentænke teatrets form."

Kan en tale om COVID19-restriktioner som et dramaturgisk benspænd?

DBH: "Ja, det synes jeg. På Vendsyssel Teater har COVID-19-restriktioner i høj grad haft indflydelse på det dramaturgiske arbejde. Det har som ovenfor nævnt nødvendiggjort og givet anledning til at tænke nyt. Ikke bare nu og her, men også som en påmindelse til det fremadrettede arbejde. Hos Vendsyssel Teater har COVID-19-restriktioner bl.a. været en betydelig faktor i programlægningen af de kommende sæsoner, ikke bare med henblik på at revurdere teatrale formater, men også med tanke på indhold og teatrets kunstneriske vision. Som dramaturgisk benspænd tillader det os at være på forkant, at forbedre os på lignende situationer og samtidig

give ny læring om egen praksis. Jeg tror, at COVID-19 restriktionernes aftryk på kunst og kultur, er en vigtig brik til eftertiden, både med henblik på udvikling og læring, men også som dokumentation af den tid vi gennemlever lige nu...”

Kan en tale om COVID19-restriktioner som et kunstnerisk virkemiddel?

DBH: “Det vil jeg mene, dog med det for øje, at COVID-19 forhåbentligt er en provisorisk tilstand, der uundgåeligt gennemtrænger kulturelle oplevelser, påvirker publikums perceptionsopfattelse og automatisk sedimenterer sig i den kunst, der produceres lige nu... Anvender man bevidst COVID-19-restriktioner som kunstnerisk virkemiddel, kan man (måske) mere direkte og kontrolleret vinkle sit kunstneriske udtryk. Om det så er ved direkte inddragelse, som dokumentation

til eftertiden, eller ved at undersøge måder, hvorpå publikum fuldstændigt slipper tankerne på verden udenfor – og det kan der jo også være behov for...”

Har du erfaring med adaptation af et scene-kunstnerisk værk i fht. COVID19-restriktioner?

DBH: “Ikke direkte, i hvert fald ikke endnu...”

Læs mere om Vendsyssel teater her: <https://vendsyssel-teater.dk/>

UR: “Det har givet processen energi at vi vidste at vi var i gang med at producere et værk som er fleksibelt ift. COVID19-restriktioner.” Sara Hamming (SH) er performancekunstner, baseret i København og skaber værker fra produktionsplatformen Moribund. Hun har

premiere om nogle få dage på forestillingen “English Speakers”, der arbejder i et COVID19-fleksibelt format.

Hvilke overvejelser har du gjort dig om COVID19-restriktioner i fm. dit kommende værk, “English Speakers”?

SH: ““English Speakers” er en lyd- og musik-forestilling om engelsk, performeret udelukkende af højtalere. Jeg har skrevet og koreograferet og Anja Jacobsen og Lil Lacy har komponeret musikken. COVID19-restriktioner har haft stor indflydelse på produktionsprocessen og forlænget den. Men det har givet processen energi at vi vidste at vi var i gang med at producere et værk som er fleksibelt ift. COVID19-restriktioner fordi der som sagt ikke er nogen live performere med udover teknikeren som performer et sted i værket - og at vi derfor lettere kan spille værket flere gange på en dag

for et mindre publikum. I yderste konsekvens, ville det tekniske set-up også kunne turnere alene, her ville vi så skulle instruere en lokal tekniker i at sætte forestillingen op og performe den. Vi er endnu ikke nået så langt...”

Kan en tale om COVID19-restriktioner som et dramaturgisk båndspænd?

SH: "Det stiller i hvertfald mange krav til logistikens dramaturgi: Hvordan lukkes publikum ind, hvordan lukkes de ud? Skal den måde, hvorpå restriktionerne koreograferes, være synlig eller usynlig? Skal en referere til en undtagelsestilstand? Kan en på nogen måde udpege, at en performancesituation er et rum, hvor restriktionerne overholdes, men måske forhandles anderledes?"

Jeg er ved at indstille mig på, at mange af restriktionerne kan vise sig at være gennemkommende. Det jeg er mest optaget af er at udvikle turné-former, der dels tager højde for miljø-etiske rejseformer og dels COVID19-restriktioner, som fx kan være at ingen kan rejse. De to ting spiller sammen. Det næste værk som jeg skal til at udvikle er TABT TITEL en poetisk cyklus af vidnesbyrd om affald. Det var tanken helt fra starten - længe inden COVID19 - at værket var et score som kunne turnere til lokale performergrupper internati-onalt."

Kan en tale om COVID19-restriktioner som et kunstnerisk virkemiddel?

SH: "På en negativ måde, ja. Forstået sådan at det er en udfordring, at udvikle formater, som giver muligheder for at få nye sanselige erfarings- og videnstilegnelser. Med video-for-

matet er det virkelig meget tydeligt, at der er noget som man skal opleve og erfare sammen med andre mennesker. Video er et godt værktøj - men der skal være nogle afprøvede live-former at referere til, hvis man vil videre. Også med at lave forestillede meta-værker om værker."

Har du erfaring med at stå for en adaptation af et scenekunstnerisk værk i fht. COVID19-restriktioner?

SH: "Jeg har ikke erfaring med at adaptere et værk fra før COVID19."

Sara Hamming har premiere på værket "English Speakers" i KU.BE på Frederiksberg den 24. november '20. <https://kube.frederiksberg.dk/arrangementer/english-speakers-en-performativ-h%C3%B8jtalerforestilling> Læs mere om Moribunds arbejde her: www.moribund.dk

Sara Hamming - Foto: Søren Meisner

TYREN FERDINAND

I oktober fik jeg – vi Passepartout Theatre Produktion tilsagn om støtte til vores dukketeater version af TYREN Ferdinand af FDS legatudvalg af FDS kollektive blankbåndsmidlers legat hvilket for os er et fantastisk konkret skulderklap, økonomisk, kunstnerisk og menneskeligt. Vi har haft vores første arbejdsfase, en form for styret workshop og vi vil samle de forskellige elementer i starten af det nye år og have premiere i start april.

Dette er for mig en drøm af en opsætning, da det er meget sjældent, at jeg har oplevet at den historie vi fortæller OG vores samfundssituation OG samarbejdspartnerne OG mig og min erfaring falder så meget i hak, som nu. Det føles som 'Bull's eye' - en fornemmelse af at være på det rigtige sted, på det rigtige tidspunkt med de rette personer - en fantastisk god fornemmelse.

Tusind tak til FDS legatudvalg

I en tid og i en verden, hvor den åndsforladte konkurrencetankegang gennemsyrrer vores liv fra vugge til grav og hvor flere og flere børn og unge får psykiske diagnoser eller, ligesom utallige voksne, går ned med stress, er der hårdt brug for modbilleder og antihelte, som tør være sig selv og som kan pege på en anden mulighed, anden retning og mening med livet end at overtrumfe og overvinde de andre.

Der ér en samfundsdebat om emnet, men selv den spiller på de samme strenge og de største 'stå-af-racet-guruer' løber forpustet rundt i spillearenaen i konkurrencen om tale-tid, status og popularitet.

Som indspark i tiden og debatten, vil jeg skabe en historie og oplevelse for børn og voksne sammen, hvor de her og nu, begge får en dyb kunstnerisk oplevelse, ro på og

Foto: Ole Høyer Hansen

derigennem en mere inderlig forståelse af hinanden. For at skabe denne oplevelse vil jeg tage udgangspunkt i historien om Tyren Ferdinand. Historien om den pacifistiske og rampelys-ligeglade tyr er et befriende pejlemærke og et frisk pust i al sin livskloge enkelhed.

Bogen Tyren Ferdinand blev skrevet i 1936 af den amerikanske børnebogs forfatter Munro Leaf til sin gode ven og tegner Robert Lawson. Bogen blev en kæmpe succes. Om den var en bevidst kommentar til mellemkrigstidens forfærdelige optrapning af nationalisme, konfrontationer, krigsretorik og støvletramp ved vi ikke, men den lille børnebog ramte lige som sådan og blev forbudt i Francos Spanien og brændt på bål i Nazityskland.

I dag rammer den plet med sin aktualitet, som en enkel og gennemgribende analyse af

Foto: Rune Antonio Bro

vores samfund der er styret af konkurrencen, magtbegæret og mangel på humanitet, ro og sanselighed. I historien optræder tyrene som magts nyttige idioter, der i konkurrencens hellige navn, stolt løber ind på arenæen, som var det 'Stjerne for en aften'. For derefter glædeligt at lade sig dræbe af mænd med sjove hatte der slås om magten, æren og kvindernes gunst. Heldigvis tør vores helt træde ud af konkurrenceræset, hysteriet, samfundsnormen, læne sig tilbage og bare nyde roen og blomsternes duft. Den voksne Ferdinand har bevaret barnet inde i sig, derfor kan han på det mest dramatiske tidspunkt se, sans og opleve det han vitterlig gør - og lader drama være drama. Sådan 'Could not care less'. Det som kunne være endt som en dramatisk blodbadstragedie ender i stedet som en fredfyldt smuk komedie.

Vi er så glade og lykkelige over at få muligheden for at skabe en forestilling for børn og voksne over den smukke børnebog og for mig personligt er det så dejligt og livgivende igen at træde ind i det kreative teaterrum og samarbejde med stærke kunstneriske og givende sjæle. Dukkemager: Martynas Lukosius, Billedskaber: Daniel Seferian Spies, Scenograf: Christian Q. Clausen, Komponist: Ole Højer Hansen, Medvirkende: Vika Dahlberg og Rune Antonio Bro, dramatisering og instruktør Jacques S. Matthiessen.

Forestillingen er støttet af Statens Kunstfonds Projektstøtteudvalg, Københavns Kommune, Dansk Skuespillerforbund, BUPL Kultur- og Solidaritetsfond, Foreningen af Danske Sceneinstruktører og Nordisk Kulturkontakt/Mobilitetsprogram.

Igen tusind tak for støtten. Med de bedste hilsner Jacques S. Matthiessen. ●

Foto: Ole Høyer Hansen

FRA SEKRETARIATET

Foto: Lukas Daugbjerg

Bestyrelsen arbejder for tiden på en ny struktur for sekretariatet.

Det er hensigten at præsentere de nye planer i forbindelse med Generalforsamlingen 2021.

Men allerede nu kan vi sige velkommen til foreningens nye juridiske konsulent, Lukas Thorsteinsson, der fra januar 2021 vil bistå Steen med sekretariatets mange opgaver.

Indtil Covid-19 er et overstået kapitel, arbejder vi meget hjemme, så den bedste måde at kontakte os på, er ved at sende en mail hvorefter I vil blive kontaktet snarest.

Det Kongelige Teater: "Prinsessen på ærten"
Foto: Henrik Stenberg

RUNDE DAGE:

Kasper Jacob Sejersen
40 år
11. februar 2021

Christine Fentz
50 år
6. februar 2021

Geir Sveaass
70 år
5. januar 2021

Jakob Christensen
75 år
24. februar 2021

Erik Pold
50 år
8. februar 2021

Thomas Eisenhardt
60 år
26. februar 2021

Det største grønne Blad her til Lands, det er da rigtignok et Skræppeblad; holder man det foran paa sin lille Mave, saa er det ligesom et heelt Forklæde, og lægger man det paa sit Hoved, saa er det i Regnveir næsten ligesaa godt, som en Paraply, for det er saa forfærdeligt stort. Aldrig voxer een Skræppe alene, nei hvor der groer een, der groe flere, det er en stor Deilighed, og al den Deilighed er Sneglemad. De store hvide Snegle, som fornemme Folk i gamle Dage lod lave til Fricasee, spiste og sagde "hum! hvor det smager!" for de troede nu det smagte saa deiligt, de levede af Skræppeblade og derfor bleve Skræpperne saae.

Nu var der en gammel Herregaard, hvor man ikke længer spiste Snegle, de vare ganske uddøde, men Skræpperne vare ikke uddøde, de voxte og voxte over alle Gange og alle Bede, man kunde ikke mere faae Bugt med

dem, det var en heel Skræppeskov, hist og her stod et Æble- og et Blomme-Træ, ellers kunde man nu aldrig have tænkt at det var en Have. Alt var Skræpper, og derinde boede de to sidste, inderlig gamle Snegle.

De vidste ikke selv hvor gamle de vare, men de kunde godt huske at de havde været mange flere, at de var af en Familie fra fremmede Lande og at for dem og deres var hele Skoven plantet. De havde aldrig været udenfor, men de vidste at der var endnu noget til i Verden, som heed Herregaarden, og deroppe blev man kogt, og saa blev man sort og saa blev man lagt paa Sølvfad, men hvad videre der skete vidste man ikke. Hvorledes det iøvrigt var at blive kogt og at ligge paa Sølvfad, kunde de ikke tænke sig, men deilig skulde det være og særdeles fornemt. Hverken Oldenborren, Skruptudsen eller Regnormen, som de spurgte ad, kunde give Beskeed,

ingen af dem havde været kogt eller ligget paa Sølvfad.

De gamle hvide Snegle vare de fornemste i Verden, vidste de, Skoven var til for deres Skyld, og Herregaarden var til for at de kunde blive kogte og lagte paa Sølvfad.

De levede nu meget eensomt og lykkeligt, og da de selv ikke havde Børn, saa havde de taget en lille almindelig Snegl til sig, som de opdrog som deres egen, men den Lille vilde ikke voxe, for han var almindelig; men de gamle, især Mutter, Sneglemutter, syntes hun kunde dog bemærke, hvor han tog til, og hun bad Fatter, dersom han ikke kunde see det, han da vilde føle paa det lille Sneglehuus, og saa følte han og fandt at Mutter havde Ret.

Een Dag var det stærk Regn
"Hør hvor det tromme-romme-rommer paa Skræpperne," sagde Sneglefader.

"Der kommer ogsaa Draaber!" sagde Sneglemoer. "Det løber jo lige ned af Stilken! Du skal see her bliver vaadt! Jeg er glad ved vi have vort gode Huus og den Lille ogsaa har sit! Der er rigtignok gjort mere for os end for alle andre Skabninger; man kan da see, at vi er Herskabet i Verden! Vi have Huus fra Fødselen og Skræppeskoven er saet for vor Skyld -! jeg gad vidst hvor langt den strækker sig og hvad der er udenfor!"

"Der er ikke noget udenfor!" sagde Sneglefader. "Bedre end hos os kan der ingen Steder være, og jeg har ikke noget at ønske!"

"Jo," sagde Moer, "jeg gad nok komme paa Herregaarden, blive kogt og lagt paa Sølvfad,

det ere alle vore Forfædre blevne, og Du kan troe, der er noget aparte ved det!"

"Herregaarden er muligviis faldet sammen!" sagde Sneglefaer, "eller Skræppeskoven er voxet hen over den, saa at Menneskene ikke kunne komme ud. Det har da heller ingen Hast, men du iler altid saa forfærdelig og det begynder den Lille ogsaa med; har han nu ikke i tre Dage krøbet op ad den Stilk, jeg faaer ondt i Hovedet naar jeg seer op paa ham!"

"Du maa ikke skjænde," sagde Sneglemoer, "han kryber saa sindig, vi faae nok Fornøielse af ham og andet have vi Gamle jo ikke at leve for! Men har Du tænkt paa det: hvor faae vi en Kone til ham. Troer Du ikke der langveis inde i Skræppeskoven skulde være nogen af vor Art?"

"Sorte Snegle troer jeg nu nok der er," sagde den Gamle, "sorte Snegle uden Huus, men det er saa simpelt og de have Indbildninger, men vi kunne give det i Commission til Myreme,

de løbe frem og tilbage, som om de havde noget at bestille, de veed vist en Kone til vor lille Snegl!"

“Jeg veed rigtignok den allerdeiligste!” sagde Een af Myreme, “men jeg er bange det gaaer ikke, for hun er Dronning!”

“Det gjør ikke noget!” sagde de Gamle. “Har hun Huus?”

“Hun har Slot!” sagde Myren, “det deiligste Myreslot med syv hundrede Gange.”

“Tak!” sagde Sneglemoer, “vor Søn skal ikke i en Myretue! veed I ikke bedre, saa give vi det i Commission til de hvide Myg, de flyve vidt omkring i Regn og i Solskin, de kjende Skræppeskoven forinden og foruden.”

“Vi have en Kone for ham!” sagde Myggene, “hundrede Menneskeskridt herfra sidder paa en Stikkelsbærbusk en lille Snegl med Huus, den er ganske eensom og gammel nok til at gifte sig. Det er bare hundrede

Menneskeskridt!”

“Ja lad hende komme til ham!” sagde de Gamle, “han har en Skræppeskov, hun har kun en Busk!”

Og saa hentede de den lille Snegle-Frøken. Det varede otte Dage før hun kom, men det var just det Rare ved det, saa kunde man see hun var af Arten.

Og saa holdt de Bryllup. Sex Sanct-Hans Orme lyste saa godt de kunde; ellers gik det Hele stille af, for de gamle Snegle-Folk kunde ikke taale Sviir og Lystighed; men en deilig Tale blev der holdt af Sneglemoer, Fatter kunde ikke, han var saa bevæget, og saa gav de dem i Arv den hele Skræppeskov og sagde, hvad de altid havde sagt, at det var det Bedste i Verden, og naar de levede redelig og skikkelig og formerede sig, vilde de engang

og deres Børn komme paa Herregaarden, blive kogte sorte og lagte paa Sølvfad.

Og efter at den Tale var holdt, krøb de Gamle ind i deres Huus, og kom aldrig mere ud; de sov. Det unge Snegle-Par rejgerede i Skoven og fik en stor Afkom, men de blev aldrig kogte, og de kom aldrig paa Sølvfad, saa sluttede de deraf, at Herregaarden var faldet sammen, og at alle Mennesker i Verden vare uddøde, og da Ingen sagde dem imod, saa var det jo sandt; og Regnen slog paa Skræppebladene for at gjøre Tromme-Musik for deres Skyld, og Solen skinnede for at give Skræppeskoven Couleur for deres Skyld, og de vare meget lykkelige, og hele Familien var lykkelig, thi den var det.

At ankomme til Haderslev ved tusmørketid tilføjer en ekstra pittoresk stemning til bybillede, med fine gamle huse, en højtliggende kirke, og en mageløs teaterbygning i en tidligere Slotsvandmølle, som både inde og ude fremstår historisk - og rummelig - og helt original.

MØLLEN lukker sit publikum ind en halv time før forestillingen og Generalprøven gennemføres med skyldig hensyntagen til virus-restriktionerne, hvor publikum få ad gangen anvises pladser med passende mellemrum - både i tid - og fysisk placering. Forestillingen er angivet til 2 timer, men gennemføres uden pause på tæt ved 1.30 time, som virker fint og meget passende til dramaets tæthed.

En hel enkel og fritskrabet scenografi viser et antal stole på et bræddegulv og et opspændt bagtæppe. - Musikere og skuespillerne ankommer forskudt og placerer sig

på stolene; det virker både som et dramatisk valg, og kan også have en tilføjende mulig afstandssikkerhed.

Bogen: DET ENSOMME HJERTE har Tom Buk-Swienty som forfatter - og tager udgangspunkt i 2.verdenskrig med manden Hans Horn - der er vokset op i Sønderjylland og altså dansk/tysk - som bærende karakter. Den dramatiske bearbejdelse for scenen er varetaget af Brian Wind-Hansen. Han beskriver i programmet, sin respekt for forlægget og overvejelserne i hver eneste oversættelse fra bog til dramatisk beskrivelse for scenen.

Instruktøren Rasmus Ask har instrueret de 3 skuespillere: en moden mand, en ung pige og en ung mand således, at de både spiller unge, voksne, mænd og kvinder i flydende overgange uden faste køns- og aldersspecifikationer. Skuespillerne mingles med 3 klassiske musikere - unge kvinder: 2 på violin og

Generalprøve d.28.Oktober 2020
TEATRET MØLLEN Haderslev

I på cello som er på scenen sammen med skuespillerne under hele forløbet, interagerer med hinanden, skifter plads på organisk vis og indgår direkte i de dramatiske situationer. Den modne mands erkendelser udestilleres i tidsskud frem og tilbage mellem drengen, den meget unge mand, mødet med en ung pige og en kvinde, forældreråd og disputer, og den voksne mands stigende erkendelse af en lammende ensomhedsfølelse, som næres af den umenneskeliggørelse der trænger ind, som følge af krigens banale ondskabs-progression.

At være til, og vokse op i grænselandet, i det konkrete Danmark/Tyskland, at befinde sig og fordybe sig fysisk og psykisk i krigens virkelighed, bliver i stigende grad en demontering af menneskeligt sunde følelsesreaktioner, og efterlader Hans Horn som et eksistentielt ensomt menneske. - En helt særlig scene

viser hen til fuldbyrdelsen af mængden af overskridelser, hvor der etableres et veritabelt slagtehus: cellisten lægger sig på scenegulvet holdende sit instrument som en værgeløs krop, og overlader buen til den unge Horn, der som læge må save/amputere lemmer af sårede soldater, scenisk vist, ved en smertefuld savende lyd med buen på strengende - simultant med en lyssætning, der umærkeligt graduere bagscenens udsvævede skærm fra svag rosa til blodigrød.

Slagmarkens grusomme logik, kærligheden der overlever alt, den sarkastiske - men realistiske overordnede, og det længste og smukkeste, naturlige kys mellem to elskende udfoldes i en organisk fremlæggelse af bevægelser - der føder ord der følges og inspireres musikalsk - som en gennemlysning af sindets vilde veje og ubodelige ensomhed ved instrumentaliserings af døden.

På scenen: Ole Sørensen, Thomas C. Rønne, Ane Helene Hovby, Anna Sakham Jalving, Silke Ekman Kidholm, Martha Marie Petri. Kapelmester: Mette Dahl Kristensen Lysdesign: Stine Fumz. Scenografisk koncept: Rasmus Ask, Nikolaj Mineka, Stine Fumz.

Instruktør RASMUS ASK og Teaterchef NIKOLAJ MINEKA

Umiddelbart efter Generalprøven, når instruktøren Rasmus Ask og Teaterchefen Nikolaj Mineka at give et kort interview; de medvirkende ville kort efter forestillingen skulle modtage noter - så vi fattede os alle i korthed - med hele DET ENSOMME HJERTE som oplevesfond.

RASMUS er uddannet på Statens i 2012 og ledede Teater MOMENTUM i Odense 1 år, og blev efterfølgende tilknyttet Baggårdteatret i Svendborg. - Et ønske i familien om at flytte

fra København til Sønderjylland fulgtes op af opgaver på Teater MØLLEN og Rasmus betragtes nu som fast tilknyttet teatret og får løbende opgaver.

I 2021 skal Rasmus iscenesætte et stort anlagt projekt i Genforeningsregi: ROMEO + JULIE, hvor Romeo er Tysk og Julie Dansk. Forestillingen er forskudt fra 2020 til 2021 og var oprindeligt en del af Genforeningsåret, men måtte stoppes pga pandemien. Lykkeligvis har alle instanser godkendt at projektet genoptages i 2021 og forestillingen får efter planen Premiere i Maj. - Der arbejdes med Brunses tekst som udgangspunkt og der samarbejdes med teaterfolk i Tyskland. - Kolding Egnsteater, Sydschlewigsk Forening, Bunddeutcher Nordschleswiger er samarbejdspartnere. ROMEO + JULIE opføres i Hotel HARMONIEN i Haderslev, som siden 1900 har dannet ramme som mødested for dansksindede borgere i Haderslev.

Teater Møllen: "Det ensomme hjerte" - Instruktion: Rasmus Ask - Foto: Søren Hasselgaard Skatanning

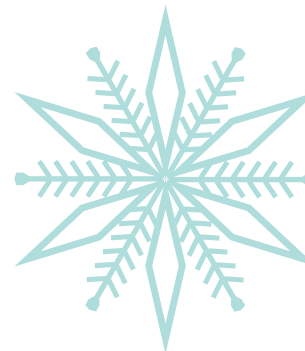
Rasmus må ile for at give noter til de ventende medvirkende på Det Ensomme Hjerter og NIKOLAJ, MØLLENS Teaterchef fortsætter - og fortæller om sit valg af chefstilling i stedet for at være skuespiller, fordi han holder af overblikket, at kunne føre sine idéer frem og udvikle og løse dem sammen med det kollektiv Møllens stab reelt fungerer som. - Det var det der tiltrak ved dette teater, at de ansatte fungerede som en familie, og at den kollektive form også frisætter chefen til at fungere som mand, ægtemand og far, udover det særlige ansvar chefstillingen indebærer.

Der befinder sig, og har været, betydelige sværvægttere i Møllens bestyrelse som eks. Flensborgs tidligere Overborgmester Simon Faber - som nu er Projektleder for Genforeningsprojektet, Mette Wolf der er Teaterdirektør på Nørrebro Teater i Kbh - men stammer fra Sønderjylland. Forpersonen Anette Petersen er udpeget af

skolelederne i Haderslev, Kristian Rørbæk Thrane er Kommunikationsansvarlig for Aarhus Kommune, Henrik Rønnow udpeget af Haderslev Kommune, Lone Wessel, Teaterdirektør for Horsens Ny Teater og Connie Tronbjerg som er medarbejdernes repræsentant.

Nikolaj holder af, at kollektivformen bevirker - det er muligt at rykke hurtigt på en idé - og at Haderslevs beliggenhed og historiske kontekst, som mindretallets egnsteater, giver helt særlige udfordringer og muligheder. Som teaterchef er Nikolaj ansat 4 år ad gangen og selvom han håber på at være på Møllen mange år endnu har han forståelse for de flerårige kontrakter som er kendetegnende for faget. For som han siger er det fint at holde sig skarp og at tage vigtige beslutninger, have ansvar og sætte sig tydeligt i front.

På husets summen og forestillingens adrenalinformidling til os alle, bryder vi i god forståelse den videre dialog op, og lover hinanden at det fremsendte interview korrekturlæses grundigt af Rasmus og Nikolaj, som tilføjer, sletter og gør ved, så indholdet er genkendeligt og væsentligt for de implicerede.

OG NOGLE BILLEDER FRA TEATERÅRET

Det Kongelige Teater: "Et dukkehjem" - Instruktion: Anna Balslev - Foto: Catrine Zorn

Zebu + Saum + Den Ny Opera: "Historien om V" - Instruktion: Marc van der Velden - Foto: Søren Meisner

Bådteatret: "Leas rum" - Foto: Jacob Stage

Cantabile 2: "Guds lam" - Instruktion: Nullo Facchini - Foto: Per Rasmussen

Bådteatret: "Scavenius" - Instruktion: Rolf Heim - Foto: Miklos Szabo

Aarhus Teater: "Punk – a rebel never dies" - Instruktion og Foto: Jacob Stage

Teater Republique: "Den Kaukasiske Kridtcirkel"
Instruktion: Anja Behrens - Foto: Karoline Lieberkind

Carte Blanche: "Skatkammer" - Koncept: Sara Topsøe Jensen - Foto: Trine E. Jensen

PP

BLADKOMPAGNIET
Kontakt 44 51 73 37